

Partizani iz mojega otročstva

Ko sem pred kratkim nekega večera poslušala na TV Slovenija izjavo gospoda Antona Drobniča: »Za nas so bili partizani kriminalci, ljudem so kradli živino in pridelke ter morili domače ljudi,« mi je spomin nehote poletel nazaj v preteklost, v moje otroštvo, v čas med vojno, ko mi je bilo sedem let. In zdelo se mi je, da sem te besede nekoč že slišala in da so povedale prav tisto, kar sem kot otrok doživljala.

Bili smo delavska družina z nekaj zemlje. Živelimo v majhni vasi v Posavju. Oče je bil zaposlen kot kretničar, mati pa je obdelovala nekaj kosov zemlje in hodila na dnino k sosedom. Trije otroci, jaz sem bila najstarejša, smo jo velikokrat lačni čakali, ko se je zvečer

vsa utrujena vrnila domov s kosom kruha. Če je bil zvečer tudi oče doma, so radi k nam prihajali sosedge, saj je oče veliko bral in je veljal za zelo pametnega. Pogovorom odraslih sem radovedno prisluhnila, govorili so o vojni, o Nemcih, Rusih in o nekih gošarjih. Vznemirjala so me ta imena, če pa sem kaj vprašala, so me zavrnili, češ da to ni za otroke. Potem sem vsa vznemirjena in prestrašena legla spat, na da bi me kdo pomiril ali mi odgovoril na vprašanje.

Neke noči pa se je zgodilo. Oče je bil na delu, z materjo smo se tiščali v skupni postelji. Zbudili so nas udarci po vratih in vpitje: »Odprite, slovenska vojska, če ne bomo streljali!« Mati je vstala, prižgala petrolejko in v sami srajci hitela odpirat vrata. Otroci pa smo začeli jokati. Potem je mati vzela v naročje brata, ki je najhuje jokal. Med tem je v temačno sobo stopila skupina kosmatih, grdo gledajočih mož s puškami na ramah. Mater so vprašali, kje je oče. Dejala je, da dela na železnici. Vpili so, da je železnica nemška, da dela za Nemce. Potem so ji nastavili puškino cev na prsi, kamor je stiskala brata, jaz pa sem se je držala za srajco. Najmlajša sestra je jokala v postelji. Dejali so, da bodo vse postrelili, najprej otroke, potem pa še njo, če bo oče še hodil delat, da mora v partizane. Dodali so, da nas bodo zdaj le malo kaznovali, in to tako, da nam bodo nekaj vzeli. Potem so razmetali po

prostoru, pobrali nekaj posode, obleke, kruh, pribor, masti in moke. Iz hleva, ki se je držal hiše, pa so odpeljali nam otrokom tako ljubega telička. Potem so izginili v noč. Mi smo potem bedeli vso noč in čakali, kdaj se bo vrnil oče. Zjutraj sem slišala pogovor med materjo in očetom, da so bili gošarji, ki se gredo partizane.

Od tiste noči si nikoli več, kadar je bil oče na delu, nismo upali spati doma. Hodili smo spat k sosedom - na senik ali v klet. Zjutraj smo se v strahu vračali domov in upali, da je v našem domu vse, kot je bilo.

Pozneje sem slišala, da se je podobno dogajalo tudi drugim sosedom. Gošarji so prihajali vedno ponoči. Starejši so pritajeno govorili, da so to partizani oziroma da se grejo partizane, prihajajo pa s hribov, kjer so nad vinogradi vinski hrami, kjer čez dan spijo, pijejo in jedo, ponoči pa ropajo.

Takšno je bilo moje srečanje s partizani. Pozneje v šoli so nas o partizanih učili same lepe junaške reči. Jaz pa ves čas nisem mogla uskladiti svojega doživljanja s tem, kar so nas učili. Meni je beseda partizan vedno vzbudila strah, spominjala me je na jok, kletve, puške,

na strah za mater in na telička, ki ga nismo videli nikoli več.

Ali bi lahko kdo, ki je kaj podobnega podoživel kot jaz, zanikal, da je bila zanj beseda partizani tako blizu besedi kriminalci, roparji?

Morda je tudi gospod Drobnič doživljal kaj podobnega, zato se ne čudim, da gleda na partizane tako, kot je izjavil. Naj mi oprostijo vsi tisti partizani, ki česa takega niso počenjali.

F. E., Celje